KLIENT | DYSTRYBUCJA | PRZESYŁ

ENERGIA Elektryczna

ISSN 1897-3833
Biuletyn Branżowy
3/2011

Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej

Paragraf w sieci | Z działalności Towarzystwa | Wydarzenia w branży

Henryk Majchrzak
Smart wyzwanie

Usuwanie awarii urządzeń posadowionych na terenie osób trzecich

Warunki przyłączenia OZE do sieci

System zdalnego odczytu odbiorców w technologii PLC

W kierunku jednolitego rynku Unii Europejskiej

OSD na sieciach farm wiatrowych

Warunki przyłączenia OZE do sieci

Czy operator może zmienić zdanie?

Uzyskanie warunków przyłączenia do sieci jest kluczowym elementem warunkującym możliwość realizacji inwestycji związanej z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych. Droga do ich uzyskania zwykle nie jest prosta i wymaga istotnych nakładów finansowych.

Ewa Chrzanowska
GRAMZA, JENEROWICZ I PARTNERZY
KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH SP.P.

W określonych okolicznościach przedsiębiorstwo energetyczne może jednak stanąć przed koniecznością wycofania się z wcześniej podjętej decyzji. W takim przypadku zarówno inwestor, jak i operator powinni mieć świadomość, że pomimo, iż warunki przyłączenia nie są aktem o bezwzględnej trwałości, to przedsiębiorstwu energetycznemu nie można przypisać uprawnienia do pełnej dowolności w zakresie ich zmiany lub uchylenia.

Chcąc odpowiedzieć na pytanie, jakie działania może podjąć przedsiębiorca energetyczny względem uprzednio wydanych przez siebie warunków przyłączenia należy się zastanowić nad prawnym charakterem tyc że warunków. Jest to szczególnie istotne z racji tego, iż ani przepisy Prawa energetycznego, ani też żadne inne regulacje prawne nie odnoszą się bezpośrednio do problemów, które mogą pojawiać się już po uzyskaniu warunków przyłączenia. W związku z powyższym stwierdzenie, jakie działania operatora są zgodne z prawem, a które z nich należy uznać za niedopuszczalne, powinno zostać uzależnione właśnie od możliwości przypisania warunkom przyłączenia określonego charakteru prawnego.

Przepisy Prawa energetycznego, ani też żadne inne regulacje prawne nie odnoszą się bezpośrednio do problemów, które mogą pojawiać się już po uzyskaniu warunków przyłączenia. W rezultacie stwierdzenie, jakie działania operatora są zgodne z prawem, a które z nich należy uznać za niedopuszczalne, powinno zostać uzależnione właśnie od możliwości przypisania warunkom przyłączenia określonego charakteru prawnego.

Zgodnie z art. 7 ust. 8i Prawa energetycznego w okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci. Pomimo, iż mogłoby się wydawać, że cytowany przepis został sformułowany w dość jasny sposób, to budzi on liczne wątpliwości interpretacyjne. Literatura przedmiotu wskazuje, że analiza jego treści w kontekście innych regulacji z tego zakresu pozwala na przyjmowanie różnych koncepcji co do charakteru prawnego warunków przyłączenia. Popularniejsze z nich wskazują m.in., iż warunki przyłączenia mogą być traktowane jako rodzaj wiążącej dla przedsiębiorstwa energetycznego oferty bądź też jako bezwarunkowe zobowiązanie się przedsiębiorstwa energetycznego do złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy albo jedynie jako oświadczenie wiedzy o tym, iż przyłączenie może zostać dokonane.

Koncepcja odnosząca się do oferty bywa krytykowana z racji tego, iż warunki przyłączenia do sieci nie zawierają definitywnych przewidywań co do parametrów (w szczególności parametrów technicznych), które będą miały zostać zawarte w przyszłej umowie, a zatem warunki przyłączenia mogłyby zostać potraktowane co najwyżej jako zaproszenie do zawarcia umowy, co z kolei wyłączałoby ich silny zobowiązaniowy charakter. Hipoteza odnosząca się do oświadczenia

Zdjęcie: Stocklib.com

Ważnym elementem definicji warunków przyłączenia jest wskazanie, że zobowiązanie to ma charakter warunkowy.

wiedzy nie powinna być uznana za błędną, bo rzeczywiście warunki przyłączenia stanowią wyraz wiedzy operatora co do tego, iż nie ma przesłanek wyłączających możliwość przyłączenia do sieci. Wydaje się jednak, że skoro ustawodawca wskazał, iż warunki przyłączenia stanowią pewne zobowiązanie, to nie mogą one być traktowane wyłącznie jako oświadczenie wiedzy. W konsekwencji powyższego zasadne wydają się przede wszystkim koncepcje dotyczące oświadczeń woli, które łączą w sobie elementy zawarte w pozostałych koncepcjach. Odnosząc się do literalnego brzmienia cytowanego przepisu, uzasadnione wydaje się zatem przyjęcie, iż warunki przyłączenie stanowią rodzaj oświadczenia woli, a jednocześnie wiedzy przedsiębiorstwa energetycznego co do możliwości przyszłego zawarcia umowy o przyłączenie do sieci. Kluczowe znaczenie ma tutaj stwierdzenie, że skoro w ustawie znajduje się wskazanie o zobowiązaniowym charakterze warunków przyłączenia, a jednocześnie nie przewidziano żadnych szczególnych regulacji wyłączających możliwość dochodzenia realizacji tego zobowiązania, to podjęcie takich działań wydaje się w pełni uzasadnione.

Ważnym elementem definicji warunków przyłączenia jest wskazanie, iż zobowiązanie to ma charakter warunkowy. Warunkowość w tym kontekście oznaczać będzie, iż zobowiązanie może przestać być dla przedsiębiorcy energetycznego obowiązujące, jeśli pewne przesłanki pozytywne przestaną istnieć bądź też zaistnieją przesłanki negatywne. Podkreślenia wymaga, iż ocena istnienia owych przesłanek winna już na wstępie zostać dokonana w sposób bardzo wnikliwy. Na mocy art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego odmowa zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, która de facto sprowadza się właśnie do odmowy wydania warunków przyłączenia uzależniona jest od technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia do sieci. Jeśli po wydaniu warunków przyłączenia przedsiębiorstwo energetyczne będzie miało podstawy do stwierdzenia, iż warunki ekonomiczne i techniczne jednak nie istnieją, to teoretycznie, pomimo podjętego wcześniej zobowiązania, ma możliwość ich zmiany lub cofnięcia. Przepisy nie stoją bowiem na przeszkodzie takiemu działaniu. Jeśli operator stanie przed koniecznością podjęcia tego rodzaju kroków, to w celu kontynuowania realizacji projektu inwestor będzie zobowiązany do ponowienia niektórych wcześniej wykonanych działań. Postępowanie, jakiego przedsiębiorstwo energetyczne może oczekiwać od inwestora będzie natomiast uzależnione od zakresu proponowanych modyfikacji. W skrajnych wypadkach będzie to spełnienie wymagań niemal identycznych, jak wymagania stawiane w przypadku cofnięcia warunków przyłączenia.

Katalog możliwych działań inwestora w przypadku cofnięcia warunków przyłączenia, wynika z Prawa energetycznego jedynie pośrednio. Z racji tego, iż kwestie związane z warunkami przyłączenia do sieci poprzedzają zawarcie umowy z operatorem, to można przyjąć, iż należą one do szerokiej kategorii sporów dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci. Z art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego wynika, iż w przypadku zaistnienia tego rodzaju okoliczności

inwestorowi przysługuje prawo złożenia do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) wniosku o rozstrzygnięcie sporu. Porządkowo należy wskazać, iż rozstrzygnięcie ma formę decyzji administracyjnej, od której każda ze stron może się odwołać do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Decydując się na skierowanie w takiej sprawie wniosku do Prezesa URE strona musi jednak liczyć się z tym, że rozstrzygnięcie nie będzie polegało jedynie na wskazaniu obowiązku zawarcia umowy. Konsekwencją złożenia wniosku jest bowiem przekazanie organowi uprawnienia do ukształtowania między stronami umowy o odpowiedniej treści. Owa treść nie zawsze musi być zgodna z oczekiwaniami wnioskodawcy, gdyż zadaniem Prezesa URE jest dbałość o interesy wszystkich przedsiębiorców energetycznych, a także o system energetyczny kraju jako całość.

Pewną doniosłość praktyczną może mieć dla stron dyspozycja art. 8 ust. 2 Prawa energetycznego, zgodnie z którym Prezes URE może wydać na wniosek jednej ze stron postanowienie, w którym określi warunki podjęcia bądź kontynuowania dostaw energii do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu. Należy wskazać, że wydanie takiego postanowienia może stanowić swego rodzaju pozytywną prognozę co do tego, iż w przyszłości zapadnie decyzja Prezesa o zawarciu umowy między stronami.

Cofnięcie warunków przyłączenia jest równoznaczne z odmową zawarcia umowy, a zatem przedsiębiorstwo energetyczne jest obowiązane pisemnie powiadomić o cofnięciu warunków Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i uzasadnić swoje postępowanie. Warto jednak wskazać, że samo zawiadomienie nie wywołuje żadnych dalej idących skutków. Do dnia 11 marca 2010 r. art. 7 ust. 9 Prawa Energetycznego przewidywał, że w przypadku, gdy przedsiębiorstwo energetyczne odmówi przyłączenia do sieci z powodu braku warunków ekonomicznych, to Prezes URE w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania powiadomienia mógł zgłosić zastrzeżenia takiej odmowy. W efekcie nowelizacji wyżej wskazanej ustawy Prezesowi URE tego rodzaju kompetencja przestała jednak przysługiwać. Należy również nadmienić, że jeśli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie uzna racji inwestora i nie dojdzie do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, to podmiot, któremu cofnięto warunki przyłączenia może rozważać wystąpienie z roszczeniem cywilnym z tytułu szkody, jaką poniósł w związku z faktem zmiany zdania przez operatora. Jak już wcześniej wspomniano, warunki przyłączenia kreują po stronie operatora pewne zobowiązania aktualne przez okres dwóch lat od czasu ich doręczenia zainteresowanemu podmiotowi. Powoduje to, że operator powinien podchodzić do możliwości wycofania się ze swojej poprzedniej decyzji z dużą dozą ostrożności. W szczególności winien on poddać głębokiej analizie czy rzeczywiście nastąpiła na tyle istotna zmiana okoliczności faktycznych, że nie wywiązanie się ze zobowiązania stało się w pełni uzasadnione. Wypowiadając warunki przyłączenia do sieci przedsiębiorstwo energetyczne powinno liczyć się z możliwością wytoczenia przeciwko niemu przez inwestora różnego rodzaju powództw, którymi w szczególności mogą być powództwo z tytułu szkody wywołanej nieuzasadnioną odmową wydania warunków przyłączenia czy też szkody wywołanej cofnięciem tychże warunków.

Tocząc spór w przedmiocie zasadności cofnięcia warunków przyłączenia do sieci strony winny mieć świadomość, iż dokonując oceny zasadności przedstawianych w toku procesu racji, sąd może się posiłkować regulacjami unijnymi w tym zakresie. Na szczególną uwagę zasługuje tutaj Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Mimo, iż poza pewnymi wyjątkami, dyrektywy nie mogą być bezpośrednio stosowane w porządkach prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej, to przyjmuje się, że ich treść może stanowić dla sądów pewną wskazówkę interpretacyjną. Taka sytuacja może mieć miejsce zwłaszcza wtedy, gdy przepisy implementujące daną dyrektywę nie realizują wystarczająco precyzyjnie jej założeń. W kontekście przedstawianych w niniejszym artykule problemów warto więc wskazać, że regulacje wyżej wymienionej dyrektywy przewidują, iż Koszty przyłączenia do sieci energetycznej i gazowej nowych producentów energii elektrycznej i gazu z odnawialnych źródeł energii powinny mieć charakter obiektywny, przejrzysty i niedyskryminujący, a nadto właściwie uwzględnione powinny być korzyści, jakie daje sieci energetycznej i gazowej przyłączenie nowych producentów energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz lokalnych producentów gazu z odnawialnych źródeł energii. Innymi słowy, sąd, dokonując oceny czy faktycznie warunki ekonomiczne i techniczne przyłączenia zostały zrealizowane, może podchodzić do inwestycji w OZE w sposób szczególnie przychylny, zwłaszcza, jeśli uprzednio warunki przyłączenia do sieci zostały przez operatora wydane.

Podsumowując należy wskazać, że mimo, iż warunkom przyłączenia do sieci nie można przypisać cechy bezwzględnej trwałości, to przedsiębiorstwo energetyczne nie posiada pełnej dowolności w zakresie ich modyfikacji lub cofnięcia. Powyższe działania podlegają bowiem procedurom kontrolnym oraz mogą stanowić podstawę roszczeń cywilnoprawnych. ■

Katalog możliwych działań inwestora w przypadku cofnięcia warunków przyłączenia wynika z Prawa energetycznego jedynie pośrednio. Z racji tego, iż kwestie związane z warunkami przyłączenia do sieci poprzedzają zawarcie umowy z operatorem, to można przyjąć, iż należą one do szerokiej kategorii sporów dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci.